

ΜΑΡΙΑ ΔΑΣΚΟΛΙΑ

Θεωρία και πράξη στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση

Οι προσωπικές θεωρίες των εκπαιδευτικών

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ
ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	xv
ΠΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΗΣ ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΦΛΟΓΑΪΤΗ	xvii
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
1. ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΙ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΙ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ	13
1.1 Σε αναζήτηση της «αποτελεσματικής» διδασκαλίας και μάθησης	13
1.2 Εστιάζοντας στη σκέψη του εκπαιδευτικού	19
2. ΟΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ	
Θεωρητικές και ερευνητικές προσεγγίσεις	25
2.1 Έννοια, λειτουργία και ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των προσωπικών θεωριών των εκπαιδευτικών	26
2.2 Πηγές και παράγοντες διαμόρφωσης των προσωπικών θεωριών των εκπαιδευτικών	32
2.3 Περιεχόμενο και δομή των προσωπικών θεωριών των εκπαιδευτικών	34
2.4 Δυσκολίες και τρόποι μεθοδολογικής προσέγγισης και αναπαράστασης των προσωπικών θεωριών των εκπαιδευτικών	37
2.5 Η σημασία της ερευνητικής προσέγγισης των προσωπικών θεωριών των εκπαιδευτικών	40
3. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	43
3.1 Διαφορετικές επιστημονικές οπτικές και ερευνητικά παραδείγματα στο χώρο της εκπαίδευσης	44

3.2	Το θετικιστικό παράδειγμα στο χώρο της εκπαιδευτικής έρευνας	45
3.3	Το ερμηνευτικό παράδειγμα στο χώρο της εκπαιδευτικής έρευνας	48
3.4	Το κοινωνικο-κριτικό παράδειγμα στο χώρο της εκπαιδευτικής έρευνας	51
3.5	Το θετικιστικό ερευνητικό παράδειγμα στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση	53
3.6	Εναλλακτικά ερευνητικά παραδείγματα στο χώρο της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης	55
3.7	Οι προσωπικές θεωρίες των εκπαιδευτικών στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση. Επιστημολογικές και ερευνητικές επισημάνσεις	58
4.	Ο ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	65
4.1	Η γενική μεθοδολογική προσέγγιση της έρευνας	65
4.2	Κριτήρια επιλογής της μεθόδου συλλογής των ερευνητικών δεδομένων	66
4.3	Η ημι-δομημένη συνέντευξη	68
4.4	Κριτήρια και διαδικασία επιλογής του ερευνητικού δείγματος	69
4.5	Η διαδικασία διεξαγωγής των συνεντεύξεων	72
4.6	Το διάγραμμα ερωτήσεων της συνέντευξης	75
4.7	Η ανάλυση των ερευνητικών δεδομένων	77
4.8	Κριτήρια αξιοπιστίας και εγκυρότητας της έρευνας	79
5.	«ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΓΙΑ ΣΕΝΑ Η ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ;»	
	Αναλύοντας τον θεωρητικό λόγο των εκπαιδευτικών για την έννοια και τη λειτουργία της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης	83
5.1	Η διάκριση κατά E.S. Maccia: Αξιολογικού, πραξιακού και επεξηγηματικού τύπου ορισμοί για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση	83
5.2	«Αξιολογικοί» ορισμοί για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση	86
5.3	«Πραξιακοί» ορισμοί για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση	93
5.4	«Επεξηγηματικοί» ορισμοί για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση	97
5.5	Η διάκριση κατά L. Sauvé: Περιβαλλοντικές, εκπαιδευτικές και παιδαγωγικές προσεγγίσεις της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης	107
5.6	Η «περιβαλλοντική» οπτική των εκπαιδευτικών για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση	110

5.7	Η «εκπαιδευτική» οπτική των εκπαιδευτικών για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση	115
5.8	Η «παιδαγωγική» οπτική των εκπαιδευτικών για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση	121
5.9	«Περιβαλλοντική» ή «Εκπαίδευση»; Πού αποδίδουν τη μεγαλύτερη έμφαση οι εκπαιδευτικοί	130
6.	«ΠΟΙΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΕΙ Η ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ;»	
	Σκοποί και στόχοι της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στο πλαίσιο των προσωπικών θεωριών των εκπαιδευτικών	135
6.1	Κατηγορίες «περιβαλλοντικών» και «εκπαιδευτικών» στόχων της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης	137
6.2	Κατηγορίες «παιδαγωγικών» στόχων της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης	148
6.3	Αξιολογώντας τους σκοπούς και τους στόχους της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης	155
7.	«ΠΟΙΟΣ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ;»	
	Η προσωπική θεωρητική άποψη των εκπαιδευτικών για το ρόλο τους στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση	159
7.1	Έννοια και δομή του ρόλου του εκπαιδευτικού στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση	160
7.2	Οι επιμέρους διαστάσεις του ρόλου του εκπαιδευτικού στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση	165
7.3	Βαθμοί παρέμβασης του εκπαιδευτικού στην εκπαιδευτική διαδικασία της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης	174
7.4	«Γιατί αποφασίζει να ασχοληθεί ένας εκπαιδευτικός με την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση;»	183
8.	ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΩΝ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	193
8.1	Έννοια και λειτουργία της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στο πλαίσιο των προσωπικών θεωριών των εκπαιδευτικών	194

8.2	Σκοποί και στόχοι της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στο πλαίσιο των προσωπικών θεωριών των εκπαιδευτικών	197
8.3	Οι προσωπικές θεωρίες των εκπαιδευτικών για το ρόλο τους στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση	200
	ΑΝΤΙ ΕΠΙΛΟΓΟΥ	203
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	209
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	225